ଓମ ପ୍ରକାଶ

ବନାମ

ଦିଲ୍ଲୀ ରାଜ୍ୟ (ଏନ୍ ସି ଟି)

ଜୁନ୍ 5, 2007

[ଡଃ ଅରିଜିତ ପଶାୟତ ଏବଂ ଡି. କେ. ଜୈନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1954:-

ଧାରା 7 (1) ସହ ଧାରା 16 – ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା 'ଖୁଆ'ରେ କ୍ଷୀରର ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକ 20% ତୁଳନାରେ 19.075 ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା – ବିଚାର କରିଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ 6 ମାସ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 2,000/- ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା – 1984ର ଘଟଣା ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ପ୍ରଭେଦର ସୀମା ଅତି କମ ଥିବା କାରଣରୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଲଘୁକରଣ ପାଇଁ ଆଳ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି :ଅଭିଯୁକ୍ତ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ହେପାଜତ ଭୋଗିସାରିଛନ୍ତି – ଜୋରିମାନା ଭାବେ 7,500/- ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ପରେ ଏବଂ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆବେଦନ କରାଯିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସିଆର୍. ପି. ସିର ଧାରା 433 (d) ଅଧୀନରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି – ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 – ଧାରା 433 (d) ।

ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973:

ଧାରା 433 (d) – ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଲଘୁକରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା – ଦର୍ଶାଯାଇଛି :ଜୋରିମାନା ଜମା କରିବା ପରେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ କରାଯିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିପାରିବେ ।

ଆବେଦନକାରୀ ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1954ର ଧାରା 7 (1) ସହିତ ଧାରା 16 ଅଧୀନରେ ଏକ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଅଭିଯୋଜନର ମାମଲା ଥିଲା ଯେ, ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 27-11-1984 ରେ କିଣାଯାଇଥିବା 'ଖୁଆ'ର ନମୁନାରେ ଦୁଗ୍ଧ ଚର୍ବି ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକ 20% ତୁଳନାରେ 19.07% ଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ବିଚାର କରିଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆରୋପିତ ଅପରାଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଛଅ ମାସ ପାଇଁ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 2000/- ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ସିଆର୍.ପି.ସି.ର ଧାରା 433 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଲଘୁକରଣ ପାଇଁ ଆଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିବେକିତା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ବିଷୟ ଅଟେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫୌଜଦାରୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଖାରଜ ହେବା ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ଅପିଲକୁ ପରିସମାପ୍ତ କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି : ଆବେଦନକାରୀ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ହେପାଜତରେ ରହିସାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଜୋରିମାନା ଭାବେ 7,500/- ଟଙ୍କା ଜମା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ରାଶି ଜମା ହେବା ପରେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଆବେଦନ କରାଯିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଚାର କରିପାରିବେ ଯେ, ସିଆର୍.ପି.ସିର ଧାରା 433 ର ଖଣ୍ଡ (d) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାର ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଲଘୁକରଣ କରାଯାଇପାରିବ କି । ଇତିମଧ୍ୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଜାମିନରେ ରହିବେ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5]**

ଏନ୍. ସୁକୁମାରନ ନାୟାର ବନାମ ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ, ମାଭେଳାରା, **[1997] 9 SCC 101 ଏବଂ** *ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ବନାମ ମହାନଗର ନିଗମ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ,* **[2000] 9 SCC 151, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା :ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 534/2001 ।

ଫୌଜଦାରୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ସଂଖ୍ୟା 531/2000 ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22.11.2000 ତାରିଖର ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଘନ ସିଂ ବଶିଷ୍ଠ, ଆର୍. ପି. କୌଶିକ, ଓମ ପ୍ରକାଶ ମିଶ୍ର, ଦୀପକ ଠୁକରାଲ ଏବଂ ଅମିତ ସିଂ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଡି. ଏସ୍. ମାହରାଙ୍କ ପାଇଁ ଅଶୋକ ଭାନ୍, ଏସ୍. ୱାସିମ୍, ଏ. କାଦରୀ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ଡଃ. ଅରିଜିତ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି 1. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଫୌଜଦାରୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଖାରଜ କରି ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶକୁ ଏହି ଅପିଲରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି । ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ବିଜ୍ଞ ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ୍ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅଭିଯୁକ୍ତ-

ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଅପମିଶ୍ରଣ ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1954 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 7(1) ସହିତ ଧାରା 16 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ ଛଅ ମାସ ପାଇଁ କାରାବାସ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଫଳତା ସହିତ 2,000/- ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ । ଏକ ଅପିଲ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 61/1999 ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଏହା ଦର୍ଶାଇ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏହି ଅପରାଧ ସିଦ୍ଧ ହୋଇସାରିଛି । ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା ।

2. ସଂକ୍ଷେପରେ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

27.11.1984ରେ, ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଖୁଆର ଏକ ନମୁନା କିଣିଥିଲେ । ସରକାରୀ ବିଶ୍ଳେଷକ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ପାଦଟିର ଦୁଗ୍ଧ ଚର୍ବି ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନକ 20 ପ୍ରତିଶତ ତୁଳନାରେ 19.07% ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13 (2) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ବିଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ୍ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନେକ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଲଘୁକରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ । ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସିଆର୍.ପି.ସି) ର ଧାରା 433 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଲଘୁକରଣ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିବେକିତାର ଏକ ବିଷୟ ଅଟେ । ଆବେଦନକାରୀ ଫୌଜଦାରୀ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

3. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଏକ ଅଯୌକ୍ତିକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ, ଯଦିଓ ସମାନ ମାମଲାରେ ଏହା *ଏନ୍. ସୁକୁମାରନ ନାୟାର ବନାମ ଖାଦ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷକ ମାଭେଳାରା,* [1997] 9 SCC 101ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁସରଣ କରି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ସିଆର୍.ପି.ସିର ଧାରା 433 ଅଧୀନରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଅଟେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଲଘୁକରଣ କରିବାକୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

4. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା *ଏନ୍. ସୁକୁମାରନ ନାୟାର* (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)ଙ୍କ ମାମଲା ଏବଂ *ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ବନାମ ମହାନଗର ନିଗମ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ,* [2000] 9 SCC 151 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏକ ଆଳ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଳ ଏହି ଆଧାରରେ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଏହି ଘଟଣା 1984 ରେ ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଭେଦର ସୀମା ବହୁତ କମ ଥିଲା ।

5. ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ତିନି ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ହେପାଜତରେ ରହିସାରିଛନ୍ତି । ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ, ଆଜିଠାରୁ ଛଅ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ 7,500/- ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଭାବେ ଜମା କରାଯିବ । ଆବେଦନକାରୀ ହେପାଜତ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଲଘୁକରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାରଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ରାଶି ଜମା କରାଯିବା ପରେ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଆବେଦନ କରାଯିବା ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଚାର କରିପାରିବେ ଯେ, ସିଆର୍.ପି.ସି ର ଧାରା 433 ର ଖଣ୍ଡ (d) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରି ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଲଘୁକରଣ କରାଯାଇପାରିବ କି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଜାମିନରେ ରହିବେ ।

6. ଏହି ଅନ୍ତିମ ଫଳାଫଳ ସହିତ, ଅପିଲର ପରିସମାପ୍ତି ହୋଇଛି ।

ଆର୍. ପି. ଅପିଲ ପରିସମାପ୍ତି କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଅନୁବାଦିକା
ଶିବାନୀ ଦାଶ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ